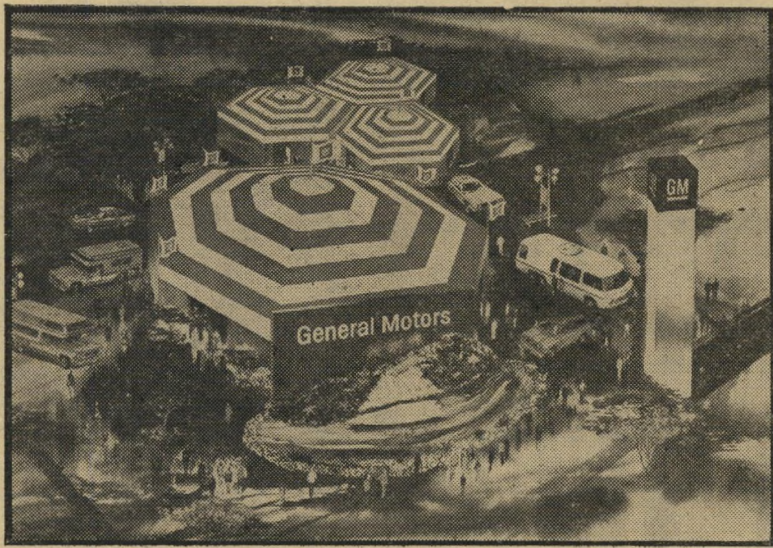
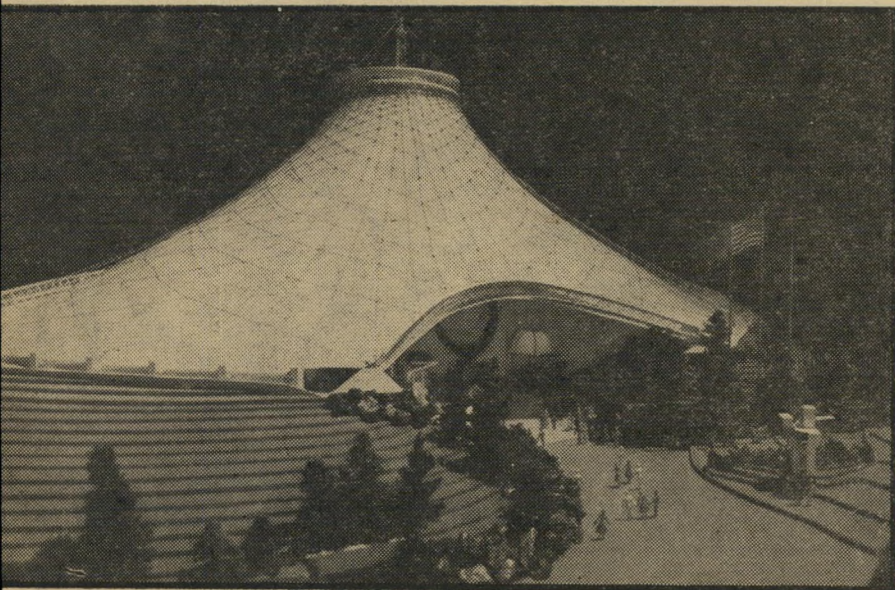

כך תיראה התערוכה העולמית שתיפתח בעוד חודש: היכן הביתן הישראלי?

הביתן של "ג'נרל מוטורס" מכונית ללא גז

הביתן של ארצות-הברית חומרי-פסולת לבניין

מכירות בויכיון שקיבל בשעתו באקספו 1973 שנערכה במונטריאול. כעת הוא המוכר הישראלי במלעדי בספוקיין, והוא הזמין גם אצל לאנגר מוצרים, למכירה בביתנו באקספו. ההזמנה המקורית היתה בגבולות של 250 אלף דולאר, ורק מהודו, לבנון ומכסיקו. לאנגר החל לוחץ, הצטרף לשותפות ב"זיכיון באקספו 1973, וכך הכניס לרשת-החנויות גם מוצרים ישראליים. שיימכרו כנראה בהיקף של כ-100 אלף דולאר. זה יהיה ייצוגה היחיד של ישראל בתערוכה עולמית זו.

הישגי

העולם

התערוכה הענקית, המשתרעת על שטח של 400 דונם, ואשר הושקעו בה למעלה מ-200 מיליון דולר, תהיה גם מרכז תרבותי כלל-עולמי, ויפיעו בה מיטב להקות העולם, מריקוד (להקת מוסאייב הסובייטית) ופופ (כל להקות הצמרת), ועד לאופרה ומוסיקה קלאסית (כן, גם כאן תיוצג ישראל בעקפיין, בקונצרט-יחיד של הכנר יצחק פרלמן). ייעודה של התערוכה — להראות את הצפוי בעולם בעשר ה"שנים הקרובות, בתחום שיפור הסביבה.

ארצות-הברית, למשל, השקיעה 11.5 מיליון דולר בביתן ענקי בגובה 14 קומות. הביתן כולל את ההיסטוריה של שיפור הסביבה, כולל השימוש בחומרי-פסולת למטרות בנייה.

ברית-המועצות תשתתף השנה לראשונה מאז 1939, והביתן שלה יהיה הגדול ביותר בתערוכה, גדול עוד יותר משל האמריקאים.

החברות הגדולות תראינה את עוצמתן בכל הכרוך בטכנולוגיה. הביתן של באק יראה כיצד מקשרים אמצעי התיקשורת בין בנייה-אדם ומשפרים את תנאי-חייהם. חב"ר פורד תראה את ההיסטוריה של הטבע. ג'נרל-מוטורס תראה את מכונית-העתיד הנעה ללא פליטת גזים, וכן שורת מכשירים מהפכניים בתחום השימוש הביתי, העתידיים לשנות את חיי האדם.

ומה, באמת, יש לישראל לומר בנושא מורכב זה של איכות הסביבה, כשאתר יחיד-במינו כמו הכינרת גועע במהירות, כשכשליש מתושבי המדינה סובלים קשות מזיהומו של נהר קטן אחד, כשהשפכים משחיתים בה כל חלקה טובה, כשהתרים היפים בהם היא מתברכת נאכלים אט אט לצרכי בנייה ותעשייה? ייתכן שדווקא באקספו 1973 ייצאנו לישראל מספר תשובות על שאלותיה.

האם יש לישראל מה לומר על איכות הסביבה? נראה שלא. אחרת, כיצד ניתן להסביר את העובדה שבגדולה בתערוכות העולם, אקספו 1973, הנפתחת בארבעה במאי בעיר ספוקיין שבמדינת ואשינגטון, ארצות-הברית, נפקד מקומו של הביתן הישראלי אשר השתתף כבר בהצלחה בתערוכות הקודמות?

השנה תהיה התערוכה מוקדשת לנושא "לקראת עידן של סביבה משופרת וטובה יותר", וזהו כנראה נושא שהדמו עדיין לא הגיעו לאסיה הרחוקה.

באקספו 74 ישתתפו עשרות מדינות, וה"תערוכה תימשך כחצי שנה. העיר ספוקיין מצפה לכתמישה מיליון מבקרים, מכל רחבי העולם, כפי שהיה באקספו 1973, שנערכה במונטריאול, קנדה.

המבקרים הישראליים בתערוכה עתידים לחפש את ביתנה של מדינתם, ולו מתוך אהווה לאומית גרידא, אך הם יתאכזבו קשות.

"שאלת השתתפותה של ישראל בתערוכה נשקלה היטב", אומר יעקב ינאי מ"מישרד ראש-הממשלה, הארצי לנושאי האקספו בישראל, "וההחלטה הסופית היתה שלילית".

"ראשית, המרחק הרב מאן והסיכונים הביטחוניים היו מייקרים את השתתפות ישראל בתערוכה במידה ניכרת. אני סבור שההחלטה לא להשתתף היתה נבונה, כי נראה לנו שהתערוכה הזו תמשוך הרבה פחות מבקרים מאשר האקספו במונטריאול בשנה שעברה, בה השתתפה ישראל. "ולבסוף — הנושא. איכות הסביבה אינה נושא בו יש לישראל מה לומר".

לעומת זאת, נראה שבתחום האמנות יש ויש לישראל מה לומר. אך גם זאת, באופן עקיף ביותר, ממש בדלת האחורית, תודות ליוזמה פרטית ברוכה של ישראלי יחיד, שאינו מקבל כל תמיכה ממשלתית או ציבורית, לפעולתו.

יוזמה

פרטית

בלוסיאננג'ים פועל ישראלי בשם דוד לאנגר (33), רווק המנהל חברה בשם הנדקראפט-אימפורט. בנוסף לניהול חוזה לגידול סוסי-מרמרוק, מיפעל תעשיית וחברה להפצה בלאס-ויאגס, מייבא לאנגר מישראל מזה שנים אחדות הפציי-אמנות ועבודות יד. באקספו 74 קיבל את הזיכיון הבלעדי למימכר הפציי-הן ותכשירים ירודי של לאנגר, ארווין מייסון (38). ממיאמי-ביץ' ש"פלורידה. מייסון גרף 7 מיליון דולר מ-